

Bild: TOMMY NÄZELL

FÖDD 1968

Adas musikaliska teater sätter upp en sorglig historia

Efter bara några minuter har det dåliga föräldrasamvetet överröstat allt annat. Sådan var jag väl ändå inte? Eller var jag? Är det i så fall ofrånkomligt att föräldrar blir både svikare och förtryckare? Arvssynden?

Det är Adas musikaliska teater som rör om känslor och tankar. ... *inte göra mamma ledsen!* heter gruppens nya pjäs som har premiär på Pusterviksteatern i Göteborg på skärtorsdag. Den bör kunna tala till en stor publik: alla fyrtiofemåriga föräldrar med 60-talsbarn, vi som gjorde utbuktningar på befolkningspyramiden med tjugo års mellanrum.

Den berättar om oss, de ambitiösa mammorna, som jobbade och gjorde karriär, debatterade och demonstrerade, lagade mat och födde barn. Som vi fostrade till att ta egna beslut och välja sin egen väg i livet – trodde vi.

Historien om Amanda, född 1968, ger en annan bild. Hon kämpar för att inte gå under bland de dubbla budskap hon får som barn i en miljö, där allt andas demokrati, men intoleran-

sen är lika stor som någonsin. Mammans åsikter styr både vad Amanda gör som liten och hur hon väljer senare i livet. Krigslekar är till exempel lika fel som att en tonåring drömmer under stjärnorna. Pappa då? Jo, han finns med i pjäsen men är en undfallande om än pliktrogen person.

Fia Adler Sandblad, författare och regissör, säger att hon valde 40-talistgenerationen med barn födda på 60-talet, därför att relationen barn-föräldrar är så tydlig där. Själv är hon femtioårig med äldre föräldrar, men mycket är förstås allmängiltigt i detta hur nära anhängiga präglar varann. Framför allt att barn lever på sina föräldrars villkor, får sina livsrum begränsade av de vuxnas behov.

– Föräldrar har sällan tid att lyssna på sina barn, säger Lotta Sjölin, som spelar barnet och tonåringen Amanda.

Efter henne tar Suzanne Rangstedt – mamman i första akten – över rollen. Amanda hinner bli fyrtio innan den sista dramatiska akten är slut. I hela pjäsen går skådespelare in i och ut ur rollerna, spelar både barn och vuxna. Robert Lindblad är till exempel pappa, lekkamrat och pappa igen. Rollbytena förstärker temat, hur vi präglar och präglas av varann.

Den berättar om oss, de ambitiösa mammorna ...

Alla i ensemblen har bidragit med åsikter och erfarenheter under repetitionernas gång. Fia Adler Sandblad har dessutom diskuterat ungdomsbrottslighet med folk inom kriminalvården och botaniserat på universitetsbiblioteket i lämplig litteratur. Hon för också ständiga samtal med sin man som råkar vara psykoterapeut.

Det är förstås ett stycke skruvad verklighet som gestaltas på scenen. Amandas frigörelse är ovanligt sen

och svår. Hon överlever den men blir rejält skadeskuten.

– En sorglig historia med ett visst hopp, sammanfattar Fia Adler Sandblad. Det hela började med att hon ville skriva om hur lätt ungdomar tar över vuxnas sätt att vara, samtidigt som de stryper sina egna utvecklingsmöjligheter. Arbete i skolorna med grekiska myter hade visat henne hur snabbt eleverna lade sig till med en distanserad gärna skämtsam vuxenattityd.

– De sade ingenting som kom från hjärtat.

Någonstans i senpuberteten, tror hon, bestämmer sig tonåringen för att bli vuxen och ger upp vissa sidor som det sedan krävs hårt arbete för att återerövra.

Musiken berättar också Amandas utvecklingshistoria men på ett alldeles eget sätt. Mats O Hansson har komponerat för tre instrument: Olof Olsson spelar vibrafon, Andreas Edlund basklarinet och Catarina Skoog viola. De glider från tonalt och atonalt, är dess-

utom ibland både tonala och atonala samtidigt. Det hade varit lätt att illustrera pjäsen med lån från 70-talets politiska låtar, med kabarémusik som förstärkning av känslösvängarna. Men Fia Adler Sandblad valde Mats O Hansson – som studerar komposition på Musikhögskolan – för att hon önskade sig något annat.

– Jag ville ha en nästan sakral musik, något som tog fasta på vad det innebär att vara människa. En djupdimension i musiken.

Det har blivit två självständiga sätt att berätta samma historia, två språk som förstärker varandra.

Scenbilderna är enkla med bland annat byggbara Ikeahyllor och spetsiga gårdsgårdsstörar. Mer hot än hemtrevnad, förefaller det, i varje fall i den tämligen nergångna repetitionslokalen på Ebbe Lieberathsgatan i Mölndal.

Men när det gäller spelplats med publik har Adas musikaliska teater höjt sin lokalstandard. Från det numera rivna bageriet på Övre Husargatan via huset i Fiskhamnen till Pusterviksteatern, där ensemblen ger tre föreställningar i mars och nio i april.

Berit Bergendahl

En längre intervju med Fia Adler Sandblad finns på Nöje, sidan 58